

Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences (KNAW) KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

Wetenschappers en amateurs slaan de handen ineen

Hollander, H.S.

published in

E-Data & Research
2018

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

document license

CC BY

[Link to publication in KNAW Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Hollander, H. S. (2018). Wetenschappers en amateurs slaan de handen ineen: Portable Antiquities of the Netherlands (PAN) toont al 11.500 objecten online. *E-Data & Research*, 13(1), 5.
https://www.edata.nl/1301/pdf/Wetenschappers_en_amateurs_slaan_de_handen_ineen.pdf

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the KNAW public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the KNAW public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

pure@knaw.nl

Portable Antiquities of the Netherlands (PAN) toont al 11.500 objecten online

Wetenschappers en amateurs slaan de handen ineen

Metaalvondsten uit privéverzamelingen worden binnen het PAN-project geïnventariseerd, op een systematische manier beschreven en beschikbaar gesteld voor wetenschappelijk en erfgoedonderzoek.

Hella Hollander

De Vrije Universiteit (VU), projectleider van het PAN-project, heeft een databank ontwikkeld waarmee vondsten van metaaldetector-hobbyisten ontsloten kunnen worden. De vondsten worden professioneel gefotografeerd, gedetailleerd beschreven en door experts geïdentificeerd met behulp van een uitgebreide versie van het Archeologische Basis Register (ABR).

Online toegang

De collectie (inmiddels zijn 41.000 objecten gemeld, waarvan er 11.500 online te vinden zijn) toont kledingspelden, munten, haarpinnen, kunstvoorwerpen en wapens. Soms zijn deze voorwerpen compleet, vaker gaat het echter om een klein onderdeel. De PAN-publiekswaarsite bevat voor iedere vondst een uitgebreide beschrijving, foto en een determinatie van het referentietype. De exacte locatie en gegevens van de vinder zijn niet publiekelijk toegankelijk (om de vindplaatsen te beschermen), maar wel beschikbaar voor onderzoekers.

Amateurs als hulpbron

Sinds 2016 is het gebruik van metaaldetectoren legaal, mits dit niet op een archeologische site gebeurt waar nog onderzoek plaatsvindt. Wel is er toestemming nodig van de landeigenaar en de verplichting de vondsten te melden. Levert dit geen risico op voor professionele archeologen? Stijn Heeren en Nico Roymans, initiatiefnemers van het project, geven in 2017 in een artikel in Trouw aan waarom dit niet het geval is:

“Hobbyisten komen op plekken waar beroepsarcheologen niet komen en juist die vindplaatsen zijn interessant voor de wetenschap”. Heeren: “Archeologen hebben maar een beperkt aantal opgravingen per jaar, dan kun je één mooie vondst doen, maar of die in de regio veel voorkomt, valt lastig te zeggen. Met PAN kunnen we veel beter inschatten wat in een streek thuishoort, wat zeldzaamheden zijn en wat is geïmporteerd van ver weg”. Er is nog een reden dat een databank als PAN hoog tijd werd. “De metaaldetector kwam eind jaren zeventig breed beschikbaar. De jonge mannen van toen zijn nu op leeftijd en beginnen te overlijden. We moeten ze spreken, zodat ze op de kaart - soms bij benadering - hun vondstlocaties kunnen aanwijzen.”

Koppelen van data

Via thesauri, Linked-Open-Data-technieken en datamining van archeologische rapporten zal geprobeerd worden collecties aan elkaar te koppelen. Koppelingen met het Portable Antiquities Scheme (PAS) in Engeland en met nog op te richten databases als die van Denemarken zijn de volgende stappen. DANS zorgt voor de duurzame archivering van de PAN-databank en voor ontsluiting via ARIADNE en Europeana, zodat deze Nederlandse vondsten ook in Europees verband getoond en onderzocht kunnen worden.

www.portable-antiquities.nl/pan/#/public

PAN is finalist Nederlandse Dataprijs!

Zie researchdata.nl/nieuws-en-agenda/nieuws